

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı :

5856

Tarih :

06.06.2024

10/1466

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de ekonomik krizin derinleşmesiyle birlikte tarım alanında kendi kendine yeterli olmanın ve üretim odaklı politikaların önemi bir kez daha açığa çıkmıştır. Türkiye’de endüstriyel tarım politikaları hayata geçirilerek geleneksel üretim biçimleri tasfiye edilmiş ve tarımda dışa bağımlılık giderek artmıştır. Bu kapsamda, yanlış tarım politikaları tespit edilerek, tarımı ithalat sarmalından kurtarıp üretimi arttırarak, büyüyen gıda krizine karşı gıda güvencesi, gıda güvenliği ve gıda egemenliği ilkelerine dayalı bir tarım politikasının hayata geçirilmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105’inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederim.

Necla DEMİR
Ağrı Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye uzun yıllardır kapitalist sisteme, gıda sistemi dahil olmak üzere tüm alanlarıyla entegre olmuş durumdadır. Tarımdaki makineleşme, teknoloji kullanımı, sulamanın gelişmesiyle birlikte emek yoğun süreçler azaltılırken, melez tohumlarla, sentetik gübrelerle, pestisitlerle ve tarlaların birleştirilip, genişletilerek endüstriyel üretim tarzına uygun hale getirilmesiyle birlikte mevcut ekolojik tahribat artmış ve gıda güvenliği ortadan kalkmıştır. Endüstriyel tarımın yaygınlaşması, gıdaların sağlıksızlığı, atıkların ekolojik yükü, toprağın canlılığını kaybetmesi, karbon tutma kapasitesinin azalması gibi durumlara neden olarak açlık kadar yıkıcı sonuçlar doğurmuştur. Endüstriyel tarım politikalarının hayata geçirildiği neoliberal dönemle birlikte gıdanın metalaşması küresel bir düzeye erişmiş, Türkiye’de de gıda üretimi esasen bir avuç tekelin ve onların tedarik zincirlerinin kontrolüne geçmiştir. Bu süreçle birlikte kişi başına gıda üretimi artmış olsa da gıda sisteminin plansızlığıyla gıdaya erişim sorunu büyümüştür.

Diğer yandan tarım arazilerinin maden, inşaat, yol gibi faaliyetlerle daralmasına bağlı olarak çiftçiler birer tarım işçisine dönüşerek tarım dışına çıkmış, buna monokültür ürün ekimi, yanlış sulama teknikleriyle toprağın öldürülmesi ve ürün çeşitliliğinin azalması eşlik etmiş ve birçok tarım ürünüde ithalata yönelmeye neden olmuştur.

Bu tablo 80’lerden bu yana sürdürülen neoliberal tarım politikalarıyla daha da vahim hale getirilmiştir. O zamandan bugüne, piyasayı regüle edecek tüm tarımsal KİT’lerin tasfiye edilmesi, sermaye hareketleri karşısında üreticiyi ve tüketiciyi korunaksız ve desteksiz bırakmıştır. Dolayısıyla uluslararası risklerden doğan sert dalgalanmaları dengeleyecek, ülkeye yansımalarını en aza indirecek, gıda güvencesini, gıda egemenliğini sağlayacak yapılar kalmamıştır.

Bu tespitler ışığında gıda enflasyonu ve baş gösteren kıtlığın esas sebebinin ısrarla sürdürülen yanlış ekonomi ve tarım politikaları olduğu aşikardır.

Yanlış tarım politikalarının neden olduğu üretim açığının ithalatla kapatılmaya çalışıldığı Türkiye’de 2023 yılı tarım ithalatında en fazla bedel, 11,7 milyon ton için 3,5 milyar dolar buğdaya ödenmiştir. Bu rakam ülke tarihindeki en yüksek buğday ithalatının olduğunu gözler önüne sermiştir. Buğdayı 3 milyon tonluk ithalat karşılığı 1,7 milyar dolar ile soya fasulyesi izlemiş, en fazla bedel ödenen üçüncü ürün ise 732 bin ton ithalat karşılığı 1,6 milyar dolar ile pamuk olmuştur.

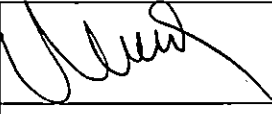
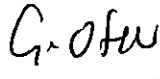
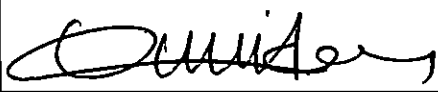
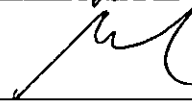
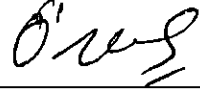
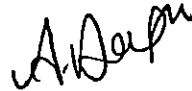
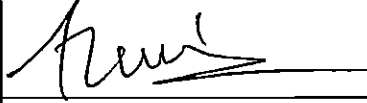
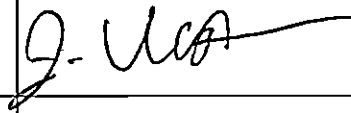
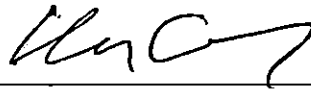
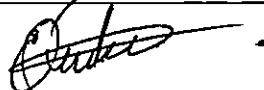
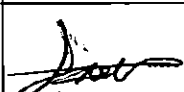
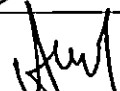
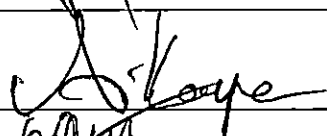
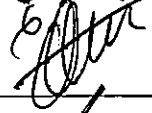
Tarımda artan fiyatları, girdi maliyetlerini azaltıp çiftçiye destekleyerek, üretimi arttırarak düşürmek yerine ithalatla düşürmeyi amaçlayan iktidar, pahalılığı kronik hale getirmiş, çiftçilerin üretimden kaçmalarına ve ekilmeyen toprakların artmasına neden olmuştur.

Yapılan araştırmalara göre, AKP iktidarı döneminde çiftçiler 3,6 milyon hektarlık alanı işlemekten vazgeçmiş, buna bağlı olarak son 15 yılda çiftçilerin yarısı tarımdan uzaklaşmıştır. Tarımla uğraşan çiftçilerin yaş ortalaması 58’ e kadar gerilemiş, çiftçiler çalıştıkça ezilen ve yoksullaşan bir kesim haline gelmiştir.

Bu şekilde çiftçilerin tarımdan uzaklaşması ve tarım arazilerinin ranta açılmasıyla büyüyen gıda enflasyonu Ağustos 2020 tarihinden bu yana yaklaşık 4 yıldır kesintisiz bir şekilde yükselmektedir. DİSK tarafından yapılan son hesaplama göre; en yoksul yüzde 20’lik gelir

grubunun gıda enflasyonu yüzde 111,7 olarak gerçekleşmiştir. Aynı hesaplama göre 2005'ten bu yana ortalama fiyatlar 18 kat, gıda fiyatları ise 27 kat artmıştır. Bu durum hane halkı tüketim harcamalarında gıda payının yüksek olduğu ülkemizde halkı yoksullaştırmaya devam etmektedir.

Açığa çıkan tüm bu veriler, endüstriyel tarım politikalarından bir an evvel vazgeçilerek gıda güvencesi ve gıda güvenliğini temel alan ekolojik bir yaklaşımla yerelde üretimi, küçük ve orta ölçekli çiftçiliği odağı koyan politikalarının hayata geçirilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu amaçla bir meclis araştırma komisyonunun kurulması elzemdir.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	MAHMUT DİNDAR	VAN	
5	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
6	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
7	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
8	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
9	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKİ	BATMAN	
10	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
11	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
12	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
13	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
14	YILMAZ HUN	IĞDIR	
15	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
16	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
17	ALİ BOZAN	MERSİN	
18	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
19	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
20	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	